

УДК 340.12

Роман ТИТИКАЛО

кандидат юридичних наук, асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, адвокат

ORCID: 0000-0002-6406-8800

DOI: 10.32782/LST/2023-1-6

Бібліографічний опис статті: Титикало, Р. (2023). Компетенції органів місцевого самоврядування щодо захисту прав ВПО. *Law. State. Technology*, 1, 43–49, doi: 10.32782/LST/2023-1-6

**КОМПЕТЕНЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ВПО**

В даній статті розкрито компетенції ОМС щодо захисту ВПО. Акцентовано увагу щодо проблемах їх реалізації.

Виокремлено, що до компетенції органів місцевого самоврядування щодо захисту прав ВПО належить: 1) забезпечення можливості безоплатного тимчасового проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) протягом шести місяців з моменту взяття на облік ВПО; для багатодітних сімей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку цей термін може бути продовжено; 2) вживати всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із наданням комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу внутрішньо переміщеним особам у місцях їх компактного поселення, відповідно до законодавства; 3) здійснювати соціальний захист внутрішньо переміщених дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; 4) інформують місцеві державні адміністрації про можливі місця і умови для тимчасового проживання/перебування ВПО; 5) надають у тимчасове безоплатне користування ВПО з комунальної власності житлові приміщення, придатні для проживання; 6) вирішують питання щодо набуття відповідно до законодавства ВПО за місцем їх фактичного перебування прав на земельну ділянку із земель комунальної власності; 7) сприяють за клопотанням ВПО у переміщенні її рухомого майна для повернення на залишене місце проживання; 8) забезпечують надання медичної допомоги в комунальних закладах охорони здоров'я з урахуванням відомостей про внутрішньо переміщених осіб, які тимчасово проживають (перебувають) у відповідному населеному пункті; 9) забезпечують соціальний захист внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, сімей, в яких виховуються такі діти, соціальне супроводження таких сімей і дітей; 10) забезпечують зарахування внутрішньо переміщених дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і соціальний квартирний облік за місцем їх обліку як ВПО; 11) здійснюють у повному обсязі повноваження органу опіки та піклування стосовно зареєстрованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Ключові слова: публічна влада, механізм держави, місцеве самоврядування, публічно-правова сфера, публічне адміністрування, територіальна громада, районні ради, обласні ради, делегування повноважень, нормативно-правове регулювання.

Roman TYTYKALO

Candidate of Law, Assistant at the Department of Health Management of the Institute of Postgraduate Education of Bogomolets National Medical University, Advocate

ORCID: 0000-0002-6406-8800

DOI: 10.32782/LST/2023-1-6

To cite this article: Tytykalo, R. (2023). Kompetentsii orhaniv mistsevoho samovriaduvannia shchodo zakhystu prav VPO [Competences of local self-government bodies regarding the protection of the rights of IDPsy]. *Law. State. Technology*, 1, 43–49, doi: 10.32782/LST/2023-1-6

**COMPETENCES OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES
REGARDING THE PROTECTION OF THE RIGHTS OF IDPS**

This article discloses the competences of local authorities in relation to the protection of IDPs. Attention is focused on the problems of their implementation.

It is highlighted that the competence of local self-government bodies regarding the protection of the rights of IDPs includes: 1) ensuring the possibility of free temporary residence (on the condition that the person pays the cost

of utility services) within six months from the moment of registering the IDP; for large families, persons with disabilities, and the elderly, this term can be extended; 2) to take all possible measures aimed at solving problems related to the provision of communal services, electricity and heat energy, natural gas to internally displaced persons in their compact settlements, in accordance with the legislation; 3) provide social protection for internally displaced orphans and children deprived of parental care; 4) inform local state administrations about possible places and conditions for temporary residence/stay of IDPs; 5) provide IDPs with temporary free use of communally owned residential premises suitable for living; 6) decide on the acquisition of rights to a plot of land from communally owned lands in accordance with the legislation of IDPs at the place of their actual stay; 7) assist, at the request of the IDP, in moving his movable property to return to the abandoned place of residence; 8) ensure the provision of medical care in communal health care facilities, taking into account information about internally displaced persons who temporarily live (stay) in the relevant settlement; 9) ensure social protection of internally displaced children, orphans and children deprived of parental care, and persons from among them, families in which such children are raised, social support of such families and children; 10) ensure the enrollment of internally displaced orphans, children deprived of parental care, and persons from among them in the register of citizens in need of improvement of living conditions, and social apartment register at the place of their registration as IDPs; 11) fully exercise the powers of the body of guardianship and guardianship in relation to internally displaced children registered on their territory, including orphans and children deprived of parental care.

Key words: public power, state mechanism, local self-government, public-legal sphere, public administration, territorial community, district councils, regional councils, delegation of powers, regulatory and legal regulation.

Постановка проблеми. Російсько-українська війна завдала не аби яких руйнувань Україні. Спричинила надтяжку ситуацію для близько 12 млн громадян України, які були змушені стати ВПО (далі – ВПО). В той же час, це стало викликом для діяльності органів місцевого самоврядування, які повинні захищати права ВПО на місцях та всіляко сприяти їх матеріально-соціальному забезпеченню.

Аналіз останніх досліджень. Проблематикою ролі та значенням органів місцевого самоврядування в системі органів державної влади займалися: В.Б. Авер'янова, В.Ф. Погорілко, Ю.С. Шемчушенко, М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченко, О.В. Петришина, О.В. Батанов, М.А. Баймуратов, В.А. Григор'єв, І.С. Щебетун, П.А. Трачук, В.С. Костицький.

Метою статті є компетенція органів місцевого самоврядування щодо захисту прав ВПО.

Виклад основного матеріалу. До компетенції органів місцевого самоврядування щодо захисту прав ВПО належить:

1) забезпечення можливості безоплатного тимчасового проживання (за умови оплати особою вартості комунальних послуг) протягом шести місяців з моменту взяття на облік ВПО; для багатодітних сімей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку цей термін може бути продовжено. Слід відзначити, що проблема надання тимчасового житла є однією з найсуттєвіших проблем з якою стикаються органи місцевого самоврядування. Її вирішити намагаються шляхом прийняття соціальних програм забезпечення житлом. Так, наприклад, Київська міська рада прийняла Міську цільову програму забезпечення житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов, на 2022–2024 роки. Втім, навіть розселення в модульні будинки не

вирішує проблему, і ВПО змушені орендувати житло;

2) вживати всіх можливих заходів, спрямованих на розв'язання проблем, пов'язаних із наданням комунальних послуг, електричної та теплової енергії, природного газу внутрішньо переміщеним особам у місцях їх компактного поселення, відповідно до законодавства. Згідно урядової постанови держава компенсує витрати власникам помешкань, куди заселені ВПО в сумі з розрахунку за кожен людино-день, яка становить 14,77 гривень, тобто сума компенсації за один місяць з однієї людини власнику житла становить 443,1 – 457,87 грн за людину;

3) здійснювати соціальний захист внутрішньо переміщених дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, а також забезпечує дотримання вимог законодавства під час встановлення опіки чи піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, їх усиновлення, застосування інших передбачених законодавством форм влаштування дітей, проводить роботу з соціальної підтримки внутрішньо переміщених сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу;

4) інформують місцеві державні адміністрації про можливі місця і умови для тимчасового проживання/перебування ВПО, про стан інфраструктури, довкілля у таких місцях. Програмою економічного і соціального розвитку м. Києва на 2021–2023 роки цього року планується виділити з бюджету столиці 130 мільйонів гривень на придбання в комунальну власність житла для надання в тимчасове користування, зокрема ВПО;

5) надають у тимчасове безоплатне користування ВПО з комунальної власності житлові приміщення, придатні для проживання (за умови оплати особою відповідно до законодавства вартості комунальних послуг). Потреба в житлових приміщеннях з фондів житла для тимчасового проживання визначається у розмірі не менш як 6 кв. метрів на одну особу. Фонди житла для тимчасового проживання формуються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, Київською і Севастопольською міськдержадміністраціями шляхом: будівництва нового житла; реконструкції існуючих житлових будинків та гуртожитків, а також переобладнання нежитлових будинків у житлові; передачі житла у комунальну власність; придбання житла (Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання, 2004).

До фондів житла для тимчасового проживання можуть бути включені тільки вільні житлові приміщення. Джерелами фінансування формування фонду житла для тимчасового проживання можуть бути: кошти місцевих бюджетів; добровільні внески юридичних і фізичних осіб; інші джерела. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, Київська і Севастопольська міськдержадміністрації: передбачають кошти в місцевих бюджетах для формування фондів житла для тимчасового проживання виходячи з потреби надання такого житла; здійснюють контроль за цільовим використанням фонду житла для тимчасового проживання та його утриманням, технічною експлуатацією і ремонтом (Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання, 2004).

Житлові приміщення з фондів житла для тимчасового проживання надаються громадянам за умови, якщо: таке житло є єдиним місцем проживання, а їх сукупний дохід недостатній для придбання або найму іншого житлового приміщення; середньомісячний сукупний дохід сім'ї за попередні шість місяців, розрахований виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, Київською та Севастопольською міськдержадміністраціями відповідно до Методики обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги, менший від прожиткового мінімуму на сім'ю в розрахунку на місяць та величини регіонального показника опосередкованої вартості найму житла. Першочергове право на забезпечення житловим приміщенням з фондів житла для тимчасового проживання мають сім'ї з неповнолітніми дітьми, вагітні жінки, особи, які втратили працездатність, та особи пенсійного віку (Порядок надання і користування житловими приміщен-

нями з фондів житла для тимчасового проживання, 2004).

Житлові приміщення з фондів житла для тимчасового проживання надаються за рішеннями виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, Київської і Севастопольської міськдержадміністрацій: громадянам, які втратили житло внаслідок звернення стягнення на житлові приміщення, що були придбані ними за рахунок кредиту (позики) банку чи іншої особи, повернення якого забезпечене іпотекою відповідного приміщення; біженцям, які набули цього статусу відповідно до Закону України "Про біженців", внутрішньо переміщеним особам та громадянам, які вимушені залишити житлові приміщення внаслідок його аварійного стану, стихійного лиха або з інших підстав, які загрожують життю та здоров'ю особи або стану та безпеці відповідного приміщення. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, Київська і Севастопольська міськдержадміністрації ведуть реєстри заяв громадян, які потребують надання житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання, де зазначаються дані з поданих довідок і документів та дата подання заяви (Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання, 2004). Таким чином, до компетенції органів місцевого самоврядування належить вирішення питання: формування та ведення реєстру житла для тимчасового проживання; розгляд заяв та перевірка поданої інформації щодо права ВПО на нього; надання такого житла та виключення з реєстру і, відповідно, виселення;

6) вирішують питання щодо набуття відповідно до законодавства ВПО за місцем їх фактичного перебування прав на земельну ділянку із земель комунальної власності;

7) сприяють за клопотанням ВПО у переміщенні її рухомого майна для повернення на залишене місце проживання;

8) забезпечують надання медичної допомоги в комунальних закладах охорони здоров'я з урахуванням відомостей про внутрішньо переміщених осіб, які тимчасово проживають (перебувають) у відповідному населеному пункті. В інтернатних закладах м. Києва для людей похилого віку; дітей з інвалідністю; осіб із інвалідністю з інтелектуальними та психічними розладами, підпорядкованих Департаменту соціальної політики, нині проживає 256 осіб, переміщених із закладів відповідних профілів Донецької, Луганської, Київської, Херсонської, Сумської та Харківської областей. Із початку року до сьогодні 37 766 ВПО отримали в м. Києві медичні послуги. Із лютого минулого року

організовано Гуманітарний штаб м. Києва. Він накопичує резерви та забезпечує медикаментами, продуктами й предметами першої необхідності – насамперед тих, хто найбільше цього потребує. З 25 липня 2022 року до 28 квітня 2023-го Київською міською радою було забезпечено продовольчими товарами тривалого зберігання 171 388 осіб, із них 110 328 – ВПО (Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, 2015);

9) забезпечують влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади комунальної форми власності. Управління освіти районних в м. Києві державних адміністрацій забезпечують позачергове зарахування учнів та вихованців до закладів освіти комунальної власності на вільні місця. Так, до них зараховано 14 213 осіб із числа ВПО, які зареєстровані після 24 лютого 2022 р. Всі школярі та вихованці дитячих садочків із числа ВПО забезпечені безоплатним гарячим харчуванням згідно з чинним законодавством (Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, 2015);

10) забезпечують соціальний захист внутрішньо переміщених дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, сімей, в яких виховуються такі діти, соціальне супроводження таких сімей і дітей. Так, органи місцевого самоврядування мають своїм обов'язком надавати ВПО соціальні послуги: догляд вдома за дітьми та особами, що цього потребують, супровід під час здійснення інклюзивного навчання в дошкільних та загально середніх освітніх закладах, забезпечення соціальної адаптації, надання соціальних транспортних послуг на спеціальному транспорті для мало мобільних груп населення, стаціонарний та паліативний догляд, екстрене (кризове) втручання та ін.;

11) забезпечують зарахування внутрішньо переміщених дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа на облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, і соціальний квартирний облік за місцем їх обліку як ВПО;

12) здійснюють у повному обсязі повноваження органу опіки та піклування стосовно зареєстрованих на їх території внутрішньо переміщених дітей, у тому числі дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

13) приймають рішення про забезпечення функціонування внутрішньо переміщених прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей з дітьми, над якими встановлено опіку чи піклування, до яких діти влаштовані згідно

з рішеннями районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських чи районних у містах рад тих адміністративно-територіальних одиниць, з яких здійснюється внутрішнє переміщення у зв'язку з обставинами (Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, 2015);

14) забезпечують надання житла дитячим будинкам сімейного типу, які вимушено або самостійно залишили місце проживання у зв'язку з обставинами (Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, 2015);

15) організовують роботу з виявлення дітей, переміщених без супроводження батьків, інших законних представників, здійснюють заходи щодо встановлення особи дитини, пошуку її батьків, влаштування таких дітей у сім'ї родичів, патронатних вихователів, до закладів соціального захисту дітей з урахуванням потреб дитини (Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, 2015).

Окремим видом допомоги, що надають органи місцевого самоврядування ВПО є виплата державної допомоги ВПО. Право на такі виплати мають ВПО: – громадяни, які перемістилися з територій, де ведуться бойові дії, або тих, які знаходять в тимчасовій окупації чи в оточенні (блокуванні); – громадяни, чие житло зруйноване або непридатне для проживання внаслідок пошкодження, і які подали заявку на відшкодування, зокрема через Єдиний державний веб-портал електронних послуг. Наразі, допомога на проживання для цих категорій внутрішньо переміщених осіб надається у наступних розмірах: – для осіб з інвалідністю та дітей – 3 000 гривень; – для інших осіб – 2 000 гривень. В той же час, право отримати компенсацію мають і громадяни України, які приймають та розміщують у себе ВПО і в цьому випадку, важливу роль відіграють саме органи місцевого самоврядування.

Так, наприклад, компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб надається особам, які безоплатно розміщують в своїх приміщеннях ВПО.

Особи, які виявили бажання розмістити у своїх житлових приміщеннях внутрішньо переміщених осіб, вносять відомості щодо таких приміщень, доступних для безоплатного розміщення у відповідній адміністративно-територіальній одиниці, до вебресурсу "Прихисток" або подають таку інформацію до виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, районної в м. Києві держадміністрації, відповідної військової адміністрації. На підставі поданих відомостей виконавчий орган сільської, селищної,

міської ради, районні в м. Києві держадміністрації, відповідні військові адміністрації шляхом внесення даних до інформаційно-аналітичної системи обліку даних, пов'язаних з компенсацією за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб, формують перелік житлових приміщень, доступних для безоплатного розміщення внутрішньо переміщених осіб у відповідній адміністративно-територіальній одиниці (Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб, 2022). За соціальною програмою «Прихисток» (компенсація надається фізичним особам – громадянам України, які є власниками житла, або їх представниками, і які прийняли у себе внутрішньо переміщених осіб) у Києві розміщено 12 тисяч 261 внутрішньо переміщену особу. Допомогу сплачено у майже 11 мільйонів гривень (Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, 2015).

Водночас особи, які розміщують у себе ВПО заповнюють та подають до органів місцевого самоврядування відповідні довідку.

На підставі зазначених повідомлень виконавчий орган сільської, селищної, міської ради, районні в м. Києві держадміністрації, відповідні військові адміністрації фіксують в інформаційно-аналітичній системі дату початку розміщення внутрішньо переміщених осіб та подальші зміни. Для початку нарахування та отримання компенсації необхідно подати заяву до органу місцевого самоврядування (Порядок надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання, 2004).

На органи місцевого самоврядування покладається обов'язок прийняття заяви від приймаючої сторони; внесення інформації до інформаційно-аналітичної системи; повідомити у разі настання технічних несправностей з інформаційно-аналітичною системою; формують перелік осіб, які потребують компенсації; подають інформацію про заселених ВПО до Товариства Червоного Хреста України для здійснення компенсації за його рахунок.

Окрім компенсацій з державного та місцевих бюджетів компенсаційні витрати ВПО можуть отримувати також і від міжнародних організацій. При тому, що різні міжнародні організації самостійно виявили бажання розробити та впровадити проекти міжнародної фінансової допомоги особам, які постраждали внаслідок війни рф проти України. Так, Товариство Червоного Хреста України за результатами опрацювання отриманої від Мінреінтеграції інформації

протягом місяця здійснює виплату компенсації особам, що розмістили внутрішньо переміщених осіб, та інформує відповідні обласні військові адміністрації, Київську міську військову адміністрацію та Мінреінтеграції про обсяги здійснення такої виплати. Сума компенсації за кожен людино-день становить 14,77 гривень (Порядок надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання, 2004), тобто сума компенсації становить 443,1 – 457,87 гривень за людину.

Важливо, що держава прийняла ряд підзаконних нормативно-правових актів, якими обумовлено механізм здійснення компенсаційних виплат від держави для підтримки ВПО на певних умовах можуть здійснюватися роботодавцям за працевлаштування ВПО, а також власникам житла за тимчасове розміщення внутрішньо переміщених осіб, які перемістилися у період воєнного стану. Зокрема, це постанови Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб»; Про затвердження переліку адміністративно-територіальних одиниць, на території яких надається допомога застрахованим особам в рамках Програми «єПідтримка»; «Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету»; «Деякі питання забезпечення населення продовольчими товарами в умовах воєнного стану»; «Питання надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні» та ін.

Також діють соціальні програми по забезпеченню продовольчими товарами тривалого зберігання, хлібом та хлібобулочними виробами нетривалого зберігання, які реалізують військові адміністрації. Програма передбачає надання через обласні військові адміністрації продовольчих та санітарно-гігієнічних товарів в територіальних громадах в областях. Для надання допомоги обласні військові адміністрації затверджують порядок безоплатної видачі населенню продовольчих та санітарно-гігієнічних товарів, та забезпечують їх видачу власними ресурсами. Закупівля зазначених товарів здійснюється в спрощеному порядку та за рахунок коштів державного, місцевого бюджетів (Деякі питання забезпечення населення продовольчими товарами в умовах воєнного стану, 2022).

Голови сільських, селищних, міських рад здійснюють контроль та несуть персональну відповідальність за своєчасність, достовірність і зміст поданих пропозицій та звітування, а також розподіл коштів відповідно до напрямів.

Окремим напрямком діяльності органів місцевого самоврядування як ВПО, так і іншим громадянам України є сприяння та надання соціально-психологічних послуг населенню. На сьогодні діє декілька таких програм органів місцевого самоврядування в співпраці з благодійними організаціями та міжнародними організаціями. Яскравим прикладом є спільний проєкт благодійної організації «Українська освітня платформа» та Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) допомагатиме органам місцевого самоврядування надавати дітям та сім'ям під час війни соціально-психологічні послуги. Дана програма, на жаль, діє лише в західних областях, що в значній мірі обмежує коло заявників. Так, нею можуть скористуватися жителі територіальних громад Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської областей. Насправді, соціологічна та психологічна підтримка ВПО є дуже вагомою, адже, опинившись в скрутних обставинах ВПО піддаються депресивним станам, паніці, маніакальним станам щодо безвиході та страху тощо, що в подальшому спричиняє ризик для їхнього життя та здоров'я та подальшої соціалізації. Саме тому, органи місцевого самоврядування повинні розвивати цей напрямок своєї діяльності по наданню соціальної та психологічної допомоги через розроблення та затвердження відповідних програм.

Акцентуємо увагу, що законодавець до ВПО відносить три категорії суб'єктів, тоді як суб'єктом отримання фінансової допомоги визначає лише громадян України. В той ж час, в окремих нормативно-правових актах застосовується поняття «населення», «українцям». На нашу думку, з огляду на те, що законами України «Про іноземців та осіб без громадянства», «Про біженців та осіб, які потребують тимчасового захисту» визначено, що якщо іноземці, особи без громадянства, біженці та особи, які потребують тимчасового захисту на законних підставах перебувають на території країни, то вони перебувають під захистом України. Водночас, якщо Україна зазначала збройної агресії, то вона повинна забезпечувати захист всіх осіб, яким вона надала юридичні гарантії захисту їх прав, свобод та інтересів.

Окрім того, органи місцевого самоврядування повинні у разі звернення ВПО надавати їм документальне підтвердження факту пошкодження/знищення нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації (Порядок надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла

для тимчасового проживання, 2004). Втім, з реалізацією даного права ВПО та, відповідно, обов'язку органів місцевого самоврядування виникає велика проблема, адже, здебільшого на тих територіях де зруйновані такі об'єкти по-перше, функціонування місцевого самоврядування є обмеженим; по-друге, реалізація даного права передбачає фізичну присутність ВПО на даній території, що є небезпечним для її життя та здоров'я; по-третє, територія, на якій знаходиться майно особи може бути окупованою. Саме тому, виконання даних повноважень може бути обмежено.

Відповідно до ч.1 ст.61 Закону України «Про місцеве самоврядування», «органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах, районах у містах (у разі їх створення) самостійно складають та схвалюють прогнози відповідних місцевих бюджетів, розробляють, затверджують і виконують відповідні місцеві бюджети згідно з Бюджетним кодексом України» (Про місцеве самоврядування, 1997).

Таким чином, якщо рада отримує гуманітарну допомогу, яку надалі планується передавати іншим установам та/або фізичним особам, то вона зараховується до складу другої підгрупи другої групи власних надходжень. Водночас застосовується код доходів 25020200 «Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб». Згідно зі ст. 13 Бюджетного кодексу України такі надходження можуть спрямовуватися на виконання відповідних цільових заходів (за рахунок надходжень підгрупи 2 другої групи).

Висновки. Також зазначимо, що виконавчі органи ради, як координаційні центри в територіальній громаді, від міст-побратимів, волонтерів, військової адміністрації для забезпечення потреб та її видачі через комунальні заклади, неприбуткові підприємства вимушеним переселенцям, що прибувають у населені пункти громади, сім'ям, які попали у скрутне становище, громадянам пільгової категорії тощо можуть отримувати гуманітарну допомогу. При отриманні гуманітарної допомоги органи місцевого самоврядування повинні дотримуватись процедури документального оформлення гуманітарної допомоги, ведення відповідного обліку та звітності, передбачених даним законом, у залежності від їх повноважень. Органи міс-

цевого самоврядування як отримувачі гуманітарної допомоги щомісячно в установленому порядку подають до відповідного спеціально уповноваженого державного органу з питань

гуманітарної допомоги звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання: Постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2004 р. № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-2004-%D0%BF#Text>
2. Порядок надання і користування житловими приміщеннями з фондів житла для тимчасового проживання: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2004 р. № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-2004-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 2022 р. № 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2022-%D0%BF#Text>
4. Деякі питання забезпечення населення продовольчими товарами в умовах воєнного стану: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 328. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/328-2022-%D0%BF#Text>
5. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*, 1997. № 24. Ст.170.
6. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII. *Відомості Верховної Ради України*, 2015. № 1. Ст.1.

REFERENCES:

1. Poriadok formuvannia fondiv zhytla dlia tymchasovoho prozhyvannia: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31 bereznia 2004 r. № 422. [Procedure for the formation of housing funds for temporary residence: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 31, 2004 No. 422]. zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-2004-%D0%BF#Text>
2. Poriadok nadannia i korystuvannia zhytlovymy prymishchenniamy z fondiv zhytla dlia tymchasovoho prozhyvannia: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31 bereznia 2004 r. № 422. [The procedure for providing and using residential premises from housing funds for temporary residence: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 31, 2004 No. 422.] zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-2004-%D0%BF#Text>
3. Pro zatverdzhennia Poriadku kompensatsii vytrat za tymchasove rozmishchennia (perebuвання) vnutrishno peremishchenykh osib: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19 bereznia 2022 r. № 333. [On approval of the Procedure for compensation of expenses for temporary accommodation (stay) of internally displaced persons: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 19, 2022 No. 333.] zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2022-%D0%BF#Text>
4. Deiaki pytannia zabezpechennia naselennia prodovolchymy tovaramy v umovakh voiennoho stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20 bereznia 2022 r. № 328. [Some issues of providing the population with food products under martial law: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 20, 2022 No. 328.] zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/328-2022-%D0%BF#Text>
5. Pro mistseve samovriaduvannia: Zakon Ukrainy vid 21 travnia 1997 roku № 280/97-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 1997. № 24. St.170. [On local self-government: Law of Ukraine dated May 21, 1997 No. 280/97-VR. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 1997. No. 24. Article 170.] zakon.rada.gov.ua.
6. Pro zabezpechennia prav i svobod vnutrishno peremishchenykh osib: Zakon Ukrainy vid 20 zhovtnia 2014 roku № 1706-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 2015. № 1. St.1. [On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons: Law of Ukraine dated October 20, 2014 No. 1706-VII. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2015. No. 1. Article 1.] zakon.rada.gov.ua.